

EINDVERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN RAPPORTEURS
over het ontwerp van wet tot vaststelling van hoofdstuk I
(Huis der Koningin) der Staatsbegroting voor het dienst-
jaar 1928. (2)

Het onderzoek van dit wetsontwerp in de afdelingen gaf geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

Men behield zich voor om politieke en financiële beschouwingen te houden bij de behandeling van de Staatsbegroting in haar geheel.

Aldus vastgesteld den 20sten December 1922.

BLOMJOUS.
VAN DER MAESEN DE SOMBREFF.
BEELAERTS VAN BLOKLAND.
CROLES.
FRANSSEN.

EINDVERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN RAPPORTEURS
over het ontwerp van wet betreffende hoofdstuk VIIA
(Nationale Schuld) der Staatsbegroting voor het dienst-
jaar 1928. (2)

De opmerking werd gemaakt, dat de overgelegde staten te uitvoerig zijn en daardoor onduidelijk. Zoo worden er nog leeningen vermeld, welke geconverteerd of reeds geheel afgelost zijn. Men kon aan den indruk niet ontkomen, hier met het volgen van een sleur te doen te hebben. Het zoude meer doelmatig zijn om een jaarlijksch kort overzicht te geven van de nog loopende leeningen met onderscheiding in gewone en crisisleeningen, met mededeeling van de uitgaven, waarvoor de opbrengst der leening heeft gestrekt. Ook werd de klacht vernomen over het gemis van een gemakkelijk te overziene recapitulatie.

Hiertegen werd opgemerkt, dat de staten duidelijk doen zien, hoe het verloop van zaken is. Wel konden eenige leden zich aansluiten bij den wensch naar een recapitulatie, welke gemakkelijk was te overzien.

Aldus vastgesteld den 20sten December 1922.

BLOMJOUS.
VAN DER MAESEN DE SOMBREFF.
BEELAERTS VAN BLOKLAND.
CROLES.
FRANSSEN.

VOORLOOPIG VERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN RAP-
PORTEURS over het ontwerp van wet tot wijziging
en aanvulling van de bepalingen van het Burgerlijk
Wetboek omtrent de erfopvolging. (19)

Het onderzoek in de afdelingen heeft aanleiding gegeven tot de navolgende beschouwingen.

§ 1. Vele leden betuigden hunne ingenomenheid met het wetsontwerp. Zij juichten het toe, dat het erfrecht van de(n) overblijvende(n) echtgenoot, waarbij zij vooral het oog hadden

op de weduwe, thans op bevredigende wijze geregeld zal worden. Het is te waardeeren, dat het ontwerp voldoening schenkt aan het rechtsgevoel, dat de echtgenoot als lid van het gezin mede behoort te erven. Vrij algemeen toch wordt de lage rang, die de(n) overlevende(n) echtgenoot als erfgenaam bij versterf in de geldende wet is toegekend, als eene onbillijkheid gevoeld.

Ook wordt door het voorstel tegemoet gekomen aan het feit, dat er nu eenmaal, vooral in kleinere boedels, dikwijls verzuimd wordt een testament te maken.

Anderzijds bestonden er ernstige bedenkingen tegen het wetsontwerp en vond bijval hetgeen daartegen in de Tweede Kamer door den heer DE MONTÉ VER LOREN was opgemerkt (*Handelingen* bladz. 86/87). Men vreesde aantasting van het familiegoed, wanneer dit voorstel wet zal zijn geworden. Door testament zal dat niet gemakkelijk zijn te herstellen, omdat het maken van een testament dan allicht den schijn wekt van een onvriendelijke daad tegenover de(n) echtgenoot.

Eenige leden waren van oordeel, dat de praktische bedoeling van de voorgestelde bepalingen om te maken, dat de overlevende echtgenoot in algemeene positie niet zal achteruitgaan, slechts zeer ten deele zal worden bereikt. Dit moet volgens hen door andere middelen geschieden.

Enkelen spraken er hun leedwezen over uit, dat van deze herziening niet was gebruik gemaakt om de ongunstige positie, waarin de natuurlijke kinderen verkeerden, eenigszins te verbeteren. Uit dien hoofde betreurden zij de verwerping van het amendement-Ovd tot schrapping van art. 955 van het Burgerlijk Wetboek.

§ 2. Met instemming werd het voorstel begroet om de(n) overblijvende(n) echtgenoot erfrecht voor een kindsdeel toe te kennen, zonder dit tot een legitieme portie te maken. Eenige leden echter zouden juist dit laatste gaarne gezien hebben.

Anderen zouden daarentegen het erven van het vruchtgenot voldoende hebben geacht. Zij zouden er de voorkeur aan gegeven hebben, indien aan de(n) langstlevende(n) echtgenoot niet een recht op een deel van het kapitaal ware gegeven. Daardoor wordt vaak het familievermogen aangetast en gaat het fortuin van de eene familie voor een deel in de andere over.

Eén lid zoude het wenschelijk geacht hebben, indien aan de(n) overblijvende(n) echtgenoot geen onvoorwaardelijk recht op gelijk erfdeel als aan de kinderen was gegeven, maar dat de rechter dit op desbetreffend verzoek naar gelang van gebleken behoefte zoude kunnen toekennen.

Tegen invoering van dergelijk nieuw instituut rezen echter ook ernstige bezwaren.

§ 3. Enkele leden betreurden het, dat de Minister op zijn aanvankelijk voorstel, om het intestaat erfrecht in de zijlinie te beperken tot den derden graad, was teruggekomen, zoodat nu vele in familiegraad ver verwijderde personen, die enkel een gemeenschappelijken overgrootvader hebben, nog tegenover elkaar erfrecht blijven behouden.

Anderen echter, die wel eene beperking van het intestaat erfrecht goedkeurden, maar niet zoo ver wenschten te gaan als laatstbedoelde leden, waren van oordeel, dat eene beperking tot en met den vierden graad allen zin had gehad. Bij bloedverwantschap in een verderen graad zal of de erflater door middel van een testament zijne erfgenamen aanwijzen, of wel zal de nalatenschap worden verkregen door personen, die den erflater overigens zeer onverschillig waren, ja, dezen dikwijls zelfs niet gekend hebben.

Tegenover deze gevoelens stonden die van onderscheidene andere leden, die op verschillende gronden de inkrimping van het erfrecht ab intestato tot den zesden graad geen verbetering konden noemen en haar betreurden. Zij zagen daarin een begin van het losmaken door den wetgever van den familieband en meenden, dat, al mocht de verwantschap bij het leven weinig gevoeld zijn, het beter is, dat van tijd tot tijd verre bloedverwanten erven, dan dat in het omgekeerde geval de Staat de erfenis zoude „opslokken”, omdat de erflater verzuimd

Voorloopig Verslag over wetsontwerp n°. 19. — Aanwijzing van verandering in wetsontwerp n°. 34.

had een testament te maken. Hierbij komt nog, dat zij die door het maken van testamentaire beschikkingen voorkomen, dat de Staat erfgenaam wordt, de meer bemiddelden zullen zijn, zoodat derhalve alleen de kleinere vermogens en de nalatenschappen van hen, die wegens hun leeftijd of gemis van verstandelijke vermogens tot het maken van een testament niet in staat zijn, getroffen zullen worden. Deze leden waren van oordeel, dat beperking van het erfrecht medewerkte tot vermindering van arbeidzaamheid en spaarzaamheid en lichtzinnigheid bevordert. Hooge successierechten, als thans worden geheven, en meer nog een erfrecht van den Staat, zijn bovendien niet te verdedigen, wanneer de daaruit voortvloeiende middelen gebruikt worden als gewone ontvangsten en niet uitsluitend tot delging van Staatsschulden.

Velen verklaarden reeds thans, dat zij in geen geval zouden medewerken om het erfrecht ab intestato tot nog naderen graad in te perken.

Van andere zijde werd opgemerkt, dat de nieuwe bepaling, die vooral veel in kleine boedels zal gelden, eene aanmerkelijke vereenvoudiging zal medebrengen.

§ 4. Men vroeg, of er door de wijziging, voorgesteld in art. 949, waar de mogelijkheid wordt geopend, dat bij uitersten wil aan de(n) tweede(n) echtgenoot het vruchtgebruik van de helft van het nagelaten vermogen van de(n) eerststervende wordt gegeven, geen tegenstrijdigheid ontstaat met de bepaling van art. 236 B. W. Of wordt met die wijziging bedoeld, dat het gelegateerde vruchtgebruik van de helft der nalatenschap meer kan zijn dan het krachtens art. 236 beschikbare gedeelte en zonder dat er aanleiding tot korting op dat vruchtgebruik ontstaat?

Kan het niet gebeuren, dat door het vermaken van het vruchtgebruik van de helft der nalatenschap aan een zeer jeugdige(n) tweede(n) echtgenoot, deze meer dan een vierde der nalatenschap verkrijgt? Door deze wijze van vermaken komt toch de tweede echtgenoot, indien er kind of kinderen uit een vroeger huwelijk aanwezig zijn, terwijl hij (zij) zelf uit anderen hoofde niets trekt, practisch in veel gevallen in gunstiger positie dan vóór de invoering der nieuwe bepaling, waarbij schatting van het vruchtgebruik en dus verrekening schijnt uitgesloten. Blijkens de gewisselde stukken is zulks echter allerminst de bedoeling.

Tot staving van deze bewering werd het volgende voorbeeld gesteld. Iemand met één kind uit het eerste huwelijk vermaakt aan zijn (haar) echtgenoot uit het tweede huwelijk het vruchtgebruik van de helft zijner (harer) nalatenschap. Er is geen gemeenschap en de nalatenschap bedraagt f 100 000. Het kind krijgt als legitieme de helft en tevens den blooten eigendom van f 50 000, de tweede echtgenoot het vruchtgebruik van f 50 000. Hij (zij) mag echter niet meer hebben dan $\frac{1}{4}$ van den boedel. Nu bedraagt

de waarde van het vruchtgebruik, als de echtgenoot
20—30 jaren oud is, voor hem (haar) tot 76 pct.
als hij (zij) 30—40 jaren oud is tot 68 pct.
als hij (zij) 40—50 jaren oud is tot 60 pct.
als hij (zij) 50—55 jaren oud is tot 52 pct.

§ 5. Gevraagd werd, of door dit ontwerp aan de bepaling van art. 965 B. W. in sommige gevallen geen afbreuk wordt gedaan. Indien een der echtgenooten aan de(n) langstlevende het vruchtgebruik van zijn (haar) geheele vermogen vermaakt en er zijn drie kinderen, zullen de kinderen onder de thans vigeerende bepaling zich gesteld zien voor de keus, of wel aan de(n) langstlevende het vruchtgebruik van de geheele nalatenschap te laten (hetgeen uit deferentie wel meestal geschieden zal), of wel ieder voor zich de legitieme portie op te eischen, waardoor de langstlevende den eigendom verwerft van het beschikbaar gedeelte, in casu een vierde deel.

Anders staat echter de zaak, wanneer dit ontwerp tot wet is geworden. Dan immers zal de langstlevende — als eenvoudig aan hem of haar het vruchtgebruik zonder meer is nagelaten —

bovendien recht hebben op $\frac{1}{4}$ deel der nalatenschap, en wel als mede-erfgenaam. Maar door die bepaling wordt ook alle drang bij de kinderen weggenomen om de(n) langstlevende in het bezit van het vruchtgebruik der geheele nalatenschap te laten, want onverschillig of zij ingevolge art. 965 B.W. de beschikking uitvoeren of niet, verkrijgt de langstlevende toch den eigendom van het beschikbaar gedeelte ($\frac{1}{4}$).

Moet, zoo werd gevraagd, de testator (-trice) bij zijn (haar) testament, waarbij hij (zij) aan de(n) langstlevende(n) echtgenoot het vruchtgebruik van zijn (haar) geheele vermogen nalaat, tevens bepalen, dat zijn (haar) langstlevende echtgenoot geen erfgenaam zal zijn van het $\frac{1}{4}$ deel der nalatenschap, ten einde den hierboven omschreven drang bij de kinderen, om de(n) langstlevende in het bezit van het vruchtgebruik der geheele nalatenschap te laten, levendig te houden? En zullen dan de kinderen de keus hebben, als in art. 965 B.W. omschreven?

Ook zal het in het bovenomschreven geval, dat er een langstlevende echtgenoot met drie kinderen overblijft, facto niet mogelijk zijn, dat de langstlevende den eigendom verkrijgt van het beschikbaar gedeelte en tevens het vruchtgebruik van het overige deel der nalatenschap, de legitieme porties. En toch kan dit dikwijls zeer gewenscht zijn.

Gaarne zoude men omtrent een en ander de zienswijze der Regeering vernemen.

Aldus vastgesteld den 19den December 1922.

VAN DER HOEVEN.

VAN LANSCHOT.

JANSSEN.

ANEMA.

MENDELS.

AANWIJZING VAN VERANDERINGEN, gedurende de beraadslaging in de Tweede Kamer der Staten-Generaal gebracht in het nader gewijzigd ontwerp van wet tot vereeniging van de gemeenten *Sprang, Capelle en Vrijhoeve-Capelle* (Zitting 1922—1923, 34, n°. 2). (34)

Overal, waar in het wetsontwerp sprake is van *Sprang-Capellen*, wordt gelezen: *Sprang-Capelle*.

Artikel 9.

Het 7de lid wordt gelezen:

„Bij verlies vóór het tijdstip, waarop het wachtgeld volgens het tweede lid uiterlijk eindigt, van de betrekking, welke tot onthouding, intrekking of vermindering van wachtgeld leidde, wordt dit laatste geheel of gedeeltelijk tot het te voren genoten bedrag toegekend, tenzij Gedeputeerde Staten van Noordbrabant, den belanghebbende of diens gemachtigde gehoord, verklaren, dat het verlies het gevolg was van eigen schuld of van eigen verzoek, niet gegrond op deugdelijke redenen.”

In het 8ste lid worden tusschen „Noordbrabant” en „deugdelijk” ingevoegd de woorden:

„, den belanghebbende of diens gemachtigde gehoord.”